

Ľudské zlyhania a pády a Božia milosť a vernosť

V predchádzajúcom článku (Solas číslo 27, leto 2015, str. 18-26) sme predstavili Abraháma ako veľkého Božieho muža viery. Sústredili sme sa najmä na jeho život viery a na to, že ho Boh vyhlásil za spravodlivého na základe jeho viery, viery samotnej. Len okrajovo sme spomenuli, že v jeho živote sa vyskytli aj zlyhania. V tomto článku sa chceme na Abrahámove zlyhania pozrieť podrobnejšie, pretože je v nich pre nás veľa poučenia.

Abram v Egypte

Po vyjdení zo svojej otčiny, z Mezopotámie, Abram žil pútnickým životom v Kanaánskej krajine, dôverujúc Bohu a spoliehajúc sa na jeho vedenie a plán. Žil život poslušnosti viery.

Abram, tento veľký muž viery a poslušnosti, však nebol dokonalý. V jeho živote došlo aj k zlyhaniu. Keď bol v Kanaánskej zemi hlad, zišiel na juh do Egypta (Genezis 12:10-20), aby tam pohostínol. Pritom faraónovi o svojej žene nehovoril pravdu, pretože mal strach o svoju existenciu a o existenciu tých, ktorí boli s ním: „A stalo sa, keď sa už priblížil, aby vošiel do Egypta, že povedal Sáraji, svojej žene: Nože hľa, viem, že si ty žena krásneho vzostupu. A stane sa, keď ňu uvidia Egypťania, že povedia: To je jeho žena! A tak mňa zabijú a teba nechajú žiť. Hovor teda, prosím, že si moja sestra, aby mi bolo dobre za teba, a moja duša bude žiť pre teba“ (Genezis 12:11-13). Príčinou tohto jeho zlyhania, tohto hriechu, bolo, že mal strach. Namiesto toho, aby dôveroval, že ich Boh ochráni a zaopatrí, viac dôveroval svojej chytrosti, svojmu rozumu a plánu.

Abram sa chcel zachrániť. Hriech strachu a nedôvery k Bohu v tejto situácii splodil klamstvo. Lenže hriech plodí ďalší hriech. Toto klamstvo viedlo k možnému splodeniu ešte väčšieho hriechu a tragédie, otvorilo cestu cudzoložstvu. A povedzme si otvorene – aká by to bola záchrana a za akú cenu? „A stalo sa, keď vošiel Abram do Egypta, že videli Egypťania ženu, že je veľmi krásna. A uvidiac ju kniežatá faraónove chválili ju faraónovi, a žena bola vzatá do domu faraónovho. A Abramovi robili dobre za ňu, a mal drobný dobytok, ovce a kozy, a voly a oslov a sluhov a dievky a oslice a veľblúdov“ (12:14-16). Holý život a majetok za cenu straty manželky a za cenu cudzoložstva. Tragédia a veľké ľudské zlyhanie!

Boh mal právo dopustiť na Abrama dôsledky jeho hriešneho konania – za hriešne skutky sa mohlo Abramovi dostať spravodlivej odmeny. O čo horšie, že Abramovo konanie by prinieslo ešte aj hriech do života faraóna, ktorý by v tom bol, ako oklamáný, nevinne. Ale Boh s Abramom konal milostivo. A to je veľmi dôležitá, ohromujúca a úžasná správa a posolstvo Božieho slova. Boh nekonal s Abramom podľa Abramovho rozhodnutia a konania (zlého úmyslu a skutku), podľa jeho zlyhania, pádu a hriechu, ale konal podľa svojej vernosti zaslúbeniam, ktoré dal Abramovi. Konal zvrchovane milostivo. Boh nezavrhol Abrama pre jeho vážne zlyhanie. Boh hriech, ktorý Abram naštartoval, zvrchovane zastavil. Zjavil faraónovi, ako sa veci majú, a faraón jednal spravodlivo, čím sa hriech zastavil: „Ale Hospodin bil faraón veľkými ranami i jeho dom pre Sáraj, ženu Abramovu. Vtedy povolal faraón Abrama a povedal: Čo si mi to urobil? Prečo si mi neoznámil, že je to tvoja žena? Prečo si hovoril: Je moja sestra? A ja som si ju vzal za ženu. A tak teraz hľa, tu máš svoju ženu, vezmi a id! A faraón rozkázal o

ňom svojim mužom, a poslali ho preč i jeho ženu i so všetkým, čo bolo jeho“ (12:17-20).

Zlyhanie ohľadom zaslúbeného syna

Život Abrama plyní ďalej. Abram očakáva naplnenie Božieho zaslúbenia o narodení potomka, syna, ale zaslúbenie sa zatiaľ akosi neplní. Sárj je stále neplodná. Čas beží a v Kanaánskej krajine sú už 10 rokov, ale Sárj stále nerodí Abramovi deti (Genezis 16). Dochádza k ďalšiemu vážnemu zlyhaniu Abrama. Na popud a radu svojej manželky Abram ide po ľudsky trochu pomôcť zrealizovať Božie zaslúbenie: „Ale Sárj, žena Abramova, mu nerodila, a mala dievku Egyptanku, ktorej bolo meno Hagar. A Sárj riekla Abramovi: Nože hľa, Hospodin ma zavrel, aby som nerodila; vojdí teda k mojej dievke, ak by som azda od nej mala syna. A Abram poslušol na hlas Sárje. Vtedy vzala Sárj, žena Abramova, Hagar, Egyptanku, svoju dievku, po desiatich rokoch, ktoré býval Abram v zemi Kanaáne, a dala ju Abramovi, svojmu mužovi, za ženu. A vošiel k Hagari a počala“ (Genezis 16:1-7).

Abram (86-ročný) splodil so slúžkou svojej ženy, s Egyptankou Hagar, syna Izmaela. Na tomto historickom príklade vidíme jasne, že ľudské zlepšováky a ľudské skratky nikdy nevedú k naplneniu Božích zaslúbení – plodia len zlo, hriech a majú tragické dôsledky. Abram so Sárjou mali vo viere očakávať na Božie konanie. Urobili však opak, konali z vlastnej vôle, bez Božieho vedenia. Zlyhali, zhrešili.

Hriech má vždy tragické dôsledky. Dôsledky tohto zlyhania nenechali na seba dlho čakať. Hagar si zľahčuje svoju pani a Sárj ju vyháňa preč z ich rodiny a zázemia – Izmaela zaháňa

preč od svojho otca. A vidíme, čo s narodeným Izmaelom prichádza do histórie sveta a ľudstva. Boh sám Abramovi oznamuje: „A bude to divoký človek; jeho ruka bude proti všetkým a ruka všetkých proti nemu, a bude bývať pred tvárou všetkých svojich bratov“ (16:12) – a to sa v dejinách aj plní. Tieto slová sa neskôr plnia v živote Abramovho syna Izáka a v dejinách izraelského národa.

Toto Abramovo zlyhanie je veľmi vážne. Namiesto toho, aby Abram trpezlivo čakal vo viere, kým Boh naplní svoje zaslúbenie, Abram zvolil svoje vlastné, ľudské riešenie. Je to pre nás všetkých veľké poučenie. Život viery je život očakávania naplnenia Božích zaslúbení, život v trpezlivosti, dôvere voči Bohu, život v poslušnosti viery. Ľudské riešenia, ktoré nie sú podľa Božieho vedenia, sú vážnym priestupkom, hriechom, neposlušnosťou. Neposlušnosť má vždy svoje dôsledky. Vezmime si z toho poučenie a vyhýbajme sa neposlušnosti.

A predsa ani pre toto neobyčajne vážne zlyhanie, týkajúce sa zaslúbeného semena, Boh Abraháma nezavrhol. Nekoná s ním podľa jeho skutku a zlyhaní, ale zaobchádza s ním podľa svojho zaslúbenia a podľa svojej vernosti. A to je pre nás obrovským povzbudením na ceste viery. Nedúfajme v seba, dúfajme v Boha, ktorý je všetko a vo všetkom, je Áno a Amen – a vierou sa držíme jeho zaslúbení.

Novozmluvné Písma v súvislosti s Abrahámovým zlyhaním so slúžkou Hagar a splodením Izmaela odкрývajú ešte niečo viac. Nesmieme prehliadnuť, že zatiaľ čo Boh hriech, ktorý Abram naštartoval v súvislosti s faraónom v Egypte, zvrchovane zastavil, udalosti so slúžkou Hagar a splodenie Izmaela dopustil. Tieto dejinné udalosti s Hagarou a Izmaelom, ktoré sa reálne stali v zhode s Božou zvrchovanou vôľou, obrazne zvestujú a poukazujú na veľké duchovné pravdy o spáse a o zmluve milosti, ako to aj vykladá novozmluvný text v liste Galatským (4:22-31). Tomuto sa ale budeme venovať v samostatnom článku, aby sme neodbočili od témy (pozri článok „O Sára a Hagari“ na ďalších stránkach tohto čísla).

Opakované Abrahámove zlyhanie v Geráre

Keď Abrahám prebýval v Geráre, v krajine Filištínov (Genezis 20, Genezis 21:34), opakovane poklesol a zlyhal tak, ako keď bol zišiel do Egypta a nehovoril pravdu faraónovi o svojej žene. Opakuje to isté zlyhanie, rúti sa do toho istého hriechu. Nebuďme rýchli Abraháma súdiť, majme bázeň, lebo toto opakované zlyhanie odkrýva, akí my ľudia sme. Abrahám znovu klamal o Säre, svojej manželke, úplne rovnako ako predtým egyptskému faraónovi – tentokrát však Abimelechovi, kráľovi Gerára.

Znovu vidíme veľkú Božiu milosť. Boh nedopustil, aby Abrahámove hriešne konanie stiahlo do hriechu ešte aj kráľa Abimelecha. Dal mu poznať pravdu a opäť zastavil aj tento Abrahámov hriech: „Ale Boh prišiel k Abimelechovi vo sne v noci a riekol mu: Hľa, zomrieš pre ženu, ktorú si vzal, lebo má muža. A Abimelech sa jej nepriblížil a povedal: Ó, Pane, či zabiješ aj spravodlivý národ? Či mi on sám nepovedal: Je moja sestra? A ona tiež vravela: To je môj brat. V prostote svojho srdca a v nevine svojich rúk som to urobil. A Boh mu riekol vo sne: I ja viem, že si to urobil v prostote svojho srdca, a preto som ťa i ja zdržal, aby si nezhrešil proti mne; pre tú príčinu som ti nedal, aby si sa jej dotknul“ (Genezis 20:3-6).

Opäť vidíme, že Boh ani pre tento poklesok Abraháma nezavrhol, ale konal s ním podľa svojho zaslúbenia a podľa svojej zmluvy – bol k nemu milostivý. Tam, kde Abrahám zlyhal, a udalosti sa mohli v jeho živote zvrtnúť veľmi nedobрым smerom, tam zasiahol Boh svojou milosťou. Abrahámove rozhodnutie a konanie viedlo k hriechu. Boh však konal a hriech zastavil skôr, ako k nemu došlo. Zastavil Abrahámom oklamaného Abimelecha, aby nedošlo k hrozným hriechom s ich dôsledkami. Je pre nás veľkým povzbudením, keď vidíme, že tam, kde veriaci zlyháva, Božia milosť pracuje a ochraňuje ho.

V príbehu Abrahámovho života vidíme aj Božiu prozreteľnosť. Boh cez Abraháma zjavuje svoj plán spásy aj okoliu, v ktorom sa Abrahám, veriaci v Boha, pohybuje (Genezis 21:22-23). Abimelech a jeho ľud rozoznávajú, že s Abrahámom je Boh. Spoznávajú, že Boh s tými, ktorí mu veria, zaobchádza milostivo.

Ak sme skrze vieru v evanjelium Ježiša Krista deti Abrahámove a spoludediči tých istých zaslúbení, potom máme plnú dôveru očakávať, že Boh bude s nami zaobchádzať tak, ako zaobchádzal s veriacim Abrahámom. Zlyhávame a padáme – nie sme dokonalí, ale dôverujeme, že Boh s nami naloží podľa svojich zaslúbení, ktorým je verný, a podľa svojej zmluvy, ktorou je nová zmluva milosti. Zároveň, poučení z Písma a aj z príbehu Abrahámovho života, máme bázeň pred neposlušnosťou, lebo rozumieme, že hriech prináša do života vážne a skazonosné dôsledky.